

PORANĚNÍ PÁTEŘE A MÍCHY

Úrazy páteře a míchy jsou označovány pojmem **spinální poranění**

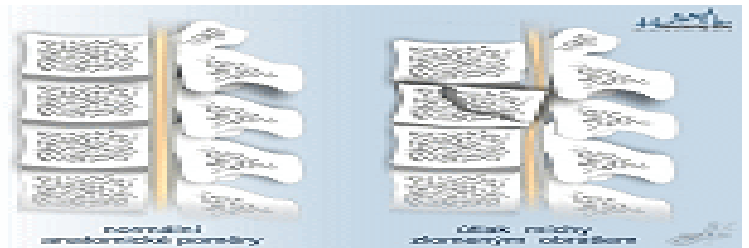
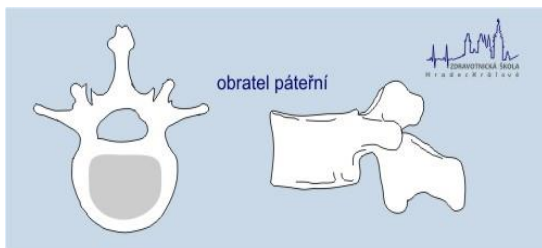
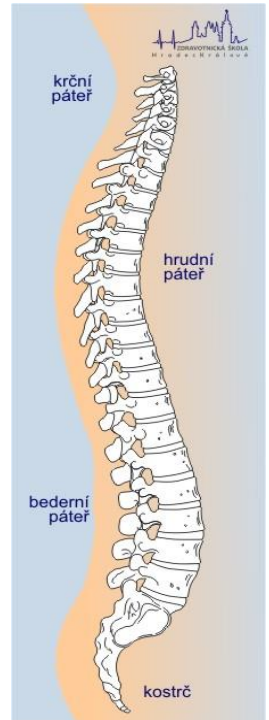
PORANĚNÍ PÁTEŘE = vznikají přetížením mechanické odolnosti páteře

- ZAHRNUJE **POŠKOZENÍ OBRATLŮ, KLOUBŮ, VAZŮ A MEZIOBRATLOVÝCH PLOTÉNEK.**

Nejčastěji dochází k poranění v úseku krčním a na přechodu hrudní a bederní páteře

PORANĚNÍ MÍCHY = nejzávažnější komplikace provázející poranění páteře (**zlomeniny obratlů, střelná, bodná zranění**)

- **POŠKOZENÍM MÍCHY A MÍŠNÍCH NERVŮ, KTERÉ PROCHÁZÍ PÁTEŘNÍM KANÁLEM.**

PŘÍČINY:

- **pády z výšky, závaly, pády hornin** – pracovní úrazy
- **nárazy** ve větší rychlosti (dopravní - motonehody)
- **přímé násilí (úder do zad)**
- úrazy při vodních sportech: **skoky do neznámé vody**, skoky do **mělké vody**, skoky z můstku, vodní lyžování
- **Úrazy při ostatních sportech:** volné lezení, závěsné létání, jezdectví, jumping, hokej, fotbal, horská kola, sjezdové lyžován

TYPICKÉ PŘÍZNAKY:

- **mechanismus úrazu** (viz vyvolávající příčiny)
- **bolest** v místě poranění
- **poruchy hybnosti** (včetně svalové slabosti)
- **poruchy citlivosti** (výpadek cití, mravenčení, brnění)
- **porucha vědomí** při poranění hlavy vždy zakládá podezření na možné poranění míchy
- **Poruchy dýchání (zástava)** – při poškození krční a vysoké hrudní míchy
- Porucha funkce svěračů močového měchýře a konečníku

POSTIŽENÝ OHROŽEN:

- ochrnutím v důsledku poškození míchy
- poruchou dýchání při poranění krční páteře

CÍL PRVNÍ POMOCI:

- **zabránit pohybům**, které mohou způsobit či zhoršit poranění míchy
- zajistit odborný transport do zdravotnického zařízení - **ZZS**

POSTUP PRVNÍ POMOCI:

- záchránce se ujistí, že jemu ani postiženému **nehrozí** na místě žádné další **nebezpečí**
- **vyšetření postiženého – vědomí, dýchání** (při podezření na zranění krční páteře neprovádět velký záklon hlavy, nesnímat helmu), **přidružená poranění**
  - **!! prioritou zůstává zabezpečení základních životních funkcí !!** Pokud postižený přesvědčivě nedýchá normálně, **zahájí KPR**
- pokud postižený normálně **dýchá**, ponechá ho záchránce v **poloze, v jaké se nachází**, pokud v ní postiženému nehrozí další nebezpečí

- pokud je postižený **při vědomí**, snaží se ho zachránce **uklidnit** a přesvědčit ho o nutnosti **nehýbat se**
- **manipulace s postiženým** s podezřením na poranění páteře a jeho transport jsou úkolem zdravotnické záchranné služby; pokud je zcela výjimečně nutné postiženého přemístit v rámci první pomoci (zpravidla z důvodu přetrvávajícího nebezpečí na místě úrazu), je během manipulace nutné

stabilizovat hlavu **v ose těla** a co nejvíce **omezit pohyby** v oblasti páteře, v ideálním případě **v součinnosti ideálně až pěti zachránců**

- **použití fixačních pomůcek** (límeců atd.) **není součástí laické první pomoci** (improvizace např. z každé strany batoh, aby neotáčel hlavu)
- zachránce zajistí **tepelný komfort** postiženého (**5 T**)
- zachránce přivolá zdravotnickou záchrannou službu – **ZZS-155**

MECHANISMUS VZNIKU:

1. Nepřímé působení úrazového násilí (nepřímé úrazy páteře)

- vyskytují se nejčastěji, asi v 90 % případů
- úrazové násilí působí na jinou část těla a přenáší se na páteř
  - Čelní náraz – prudká ztráta rychlosti
  - Dopravní nehody, pád na lyžích s nárazem do stromu
  - Náraz zezadu – do chodce, cyklisty, do osoby sedící v zaparkovaném voze
  - Pády z výšky
  - Několikanásobné převrácení vozu ve velké rychlosti (též u připoutaných bezpečnostními pásy)

2. Přímé působení úrazového násilí (přímé úrazy páteře)

- vyskytují se asi v 10 %
- Jde o úrazové násilí působící přímo na páteř
  - Kolize chodce s vozidlem
  - Pády na záda
  - Pády z výše s nárazem na nerovnost
  - Napadení - kopání, úder tyčí, řetězy, závaly, střelná a bodná poranění

3. Vzniklé v důsledku komplikací při poskytování první pomoci

- Druhotné poškození míchy v důsledku neadekvátně poskytnuté první pomoci (ve 20-25 %)
  - Varovné příznaky spinálního poranění jsou zastřeny příznaky průvodních poranění
  - Sekundární poranění míchy při nedostatečné imobilizaci páteře při snímání přilby, vyprošťování a transportu
  - Sekundární poškození míchy při neadekvátním použití vyprošťovacích manévrů
  - Sekundární poškození míchy při neopodstatněném uložení do stabilizované polohy

Zpracovala: Mgr. Dagmar Maršálková

Informační zdroje:

KELNAROVÁ, J.-TOUFAROVÁ, J.-SEDLÁČKOVÁ, J.-ČÍŽKOVÁ, Z. První pomoc I. Pro studenty zdravotnických oborů. Praha : Grada, 2007.

KELNAROVÁ, J.-TOUFAROVÁ, J.-SEDLÁČKOVÁ, J.-ČÍŽKOVÁ, Z. První pomoc II. Pro studenty zdravotnických oborů. Praha : Grada, 2007

<http://www.cervenykriz.eu/cz/standardy.aspx>

http://www.cervenykriz.eu/cz/cz_root/app.jpg

<http://www.zachranny-kruh.cz>

<https://ppp.zshk.cz/vyuka/pater-micha.aspx>

https://ppp.zshk.cz/media.aspx?id=Fsp611&TB_iframe=true&height=750&width=820

https://ppp.zshk.cz/media.aspx?id=Fsp603&TB_iframe=true&height=750&width=820